

Grátzer Miklós üzenete*

„Először is azokat köszöntöm, akik nem ülnek itt közöttünk, de a hangjukat halom, jelenlétüket érzem, és örökségüket vallom: ők a volt professzoraink, akiktől nem csak szakmát, emberséget is tanultunk... firmáink, akiktől stafétabotként vettük át a selmeci hagyományok kincseit,... és sok-sok barátunk, sorstársunk, akiknek sírjai szétszórva is hagyásfák a küzdelmes és becsületes életből.

«Caeleum non animum mutant qui trans mare currunt»

Akik tengerentúltra mentek, azok számára csak az éghajlat változik, nem a szívük. Igen,... szeretném hinni, hogy a szívem nem változott meg. 5 évtized, 10 000 km és egy idegen agresszív nyelv elveszi az emlékek éleit, elhomályosítja a részleteket, de a szív, mint a bányászlámpa, fényt ad a vaksötétben is, s ebben a bányászlámpában a soproni 1956 a carbid.

Különleges élményben volt részem ezen a nyáron, amikor a kanadai televízióval itthon készítettem dokumentumfilmet. Munkánk egy irányban haladt, de párhuzamos vágányokon. Ők filmeztek, én pedig a felszakadó emlékek útját jártam: a 301-es parcella, ahol legjobbaink nyugszanak, a Belügyminisztérium börtöne, Nagy Imre szobra, mind '56 Golgotájának állomásai. Az

egyik téren gyerekek játszottak, fiatal párok sétáltak, és öregek sakkoztak a padokon. Idillikus kép egy filmhez, de ezen a téren, ötven évvel ezelőtt, sírokat kapartak a bokrok alatt a fiatal áldozatoknak. Talán pont itt született ez a vers ismeretlen költőtől ötven éve:

T. E.

SÍRKŐ HELYETT

Sötét szemét szemérmesen lehunyta,
Mellén kinyílt egy csepp piros virág.
Mosolygott még, mint otthon, ha aludna,
Térdét mutatta a ballonkabát...

A nagy csaták kis hőse úgy feküdt ott
(Körötte a széttört zsíros kenyér),
Ahogy imént járta a barrikádot -
Hiába hullt golyó és hullt a vér...

Sötét szemét szemérmesen lehunyta,
Mellén kinyílt egy csepp piros virág,
Mellette gőzölgött a szennycsatorna,
De gőzelméről dalolt a világ...

Miközben az emlékhelyekre zárandó-koltam, felidéztem az egyik legborzalmasabb történetet. Az egyik küldetésünk alkalmával, a Baross utcai sebészeti klinikára mentünk. Ide hoztuk Sopronból az első vérplazma-szállítmányt, kerülő

utcákon, a budai hegyek között, mert blokád alatt álltak a főbb utak.

Amikor kirakodtunk, egy tank géppuskával pásztázta az utcát. Három sebesültet húztunk be a kapu alá,... egyikük ott halt meg az ölünkben. Ebben a pillanatban sok minden változott meg bennem és további életem értelmében.

A nyári filmezés során Sopronba is eljutottunk, hogy filmen rögzítsük az „eredetet”. Hiszen itt éltünk mint fiatalok, ebben az ősi szép városban és hallgatói voltunk ennek a patinás egyetemnek. Akkor körülöttünk fonódott, mint egy hurok, a szögesdrót és az őrtornyok, s egy 10 milliós börtön pici nyugati ablaka voltunk. Itt kapott fel bennünket a történelem vihara, és akkor lett Sopron és az egyetem híd a szabad világ és a vérző főváros között, 1956-ban.

A történelem hosszú idő után már csak prózai tényeket rögzít, de ezek a pusztá tények a tudás és ismeret alappillérei. Ha sok-sok év után rólunk csak annyit mondanak, hogy a Soproni Egyetem az '56-os forradalmat odaadással és szívvel támogatta, akkor elnyertük a legtöbbet: az erkölcsi elismerést, melyre selmeci örökségünk kötelezett. Ez a szellem hassa át az utódainkat is, s a hétköznapi forradalmában tegyék a dolgukat, mint anakidején mi tettük.

Vivat Académia!”

A Soproni MEFESZ az 1956-os forradalomban

„Ti voltatok itt minden, az ALMA MATER büszkesége, a város reménysége”,
Peéry Rezső

2006. október 24-én Sopronban a volt SOTEX (most GYIK)-ben nagyszámú közönség előtt került sor *ifj. Sarkady Sándornak*, a Nyugat-magyarországi Egyetem Könyvtár főigazgatójának „A SOPRONI MEFESZ AZ 1956-OS FORRADALOMBAN” című könyvének könyvbemutatójára, mely a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Levéltárának kiadványaként /I/ jelent meg.

A könyvbemutatót *dr. Varga Szabolcs* a Nyugat-magyarországi Egyetem dékánhelyettese nyitotta meg, majd a

könyv szerzője személyes hangú megközelítésben mutatta be a 203 oldalas könyvet.

A könyvben igen korrekten, hézagpótló történelmi összefoglalóként is, szinte óráról órára, korabeli anyagok alapján ismerhetjük meg a történeteket. Számtalan korabeli írás, fénykép, dokumentáció színesíti a könyvet és külön dicséretes, hogy a könyvben 8 oldalon át olvashatók „A levéltári dokumentumokban, a forradalom idejéről ránk maradt személyek nem teljes névsora” is és a „személynévmutató” alapján a könyvben közel 600 név szerepel.

A recenzens egyetlen „szépséghibára” hívja fel a figyelmet, nevezetesen arra, hogy a könyv egyik zárógondolata, hogy „Sopronban a *Csaba József* olajmémők-hallgató vezette és 1956. no-

vember 10-én létrehívott új MEFESZ Szervezet csöndben elhalt és hivatalosan a MEFESZ Bizottság 1957. március 1-jén mondott le, annak tagsága örökre beírta nevét a magyar történelembe.”

A szerző – mint ahogy azt könyvében írja – köszönettel vár minden olyan írást, dokumentumot, fényképet stb., ami a további ez irányú munkájához nagy segítséget jelent (Nyugat-magyarországi Egyetem, 9400 Sopron, Bajcsy Zsilinszky Endre u. 4., telefon: 06-99-518268).

A szép kiállítású könyv a LÖVÉR-PRINT Nyomdaipari Kft. dolgozói munkáját dicséri.

A könyv megvásárolható a Cédus könyvkereskedésekben (9400 Sopron, Mátyás király u. 34/f, telefon: 06-99-506115 vagy 9400 Sopron, Bunker-köz 2, telefon 06-99-315305) 1980.-Ft-os áron.

A könyvkereskedés telefoni (írásos) megrendelés esetén utánvétellel küldést is vállal. A könyv e-mail-en is megrendelhető: cedrusart@cedrusart.hu.

Dr. Horn János

* Felovasta Szépligetű Máttyás természetvédelmi mérnök-hallgató (képünkön)